

HOT MEGASTORE
stort utvalg i alle prisklasser

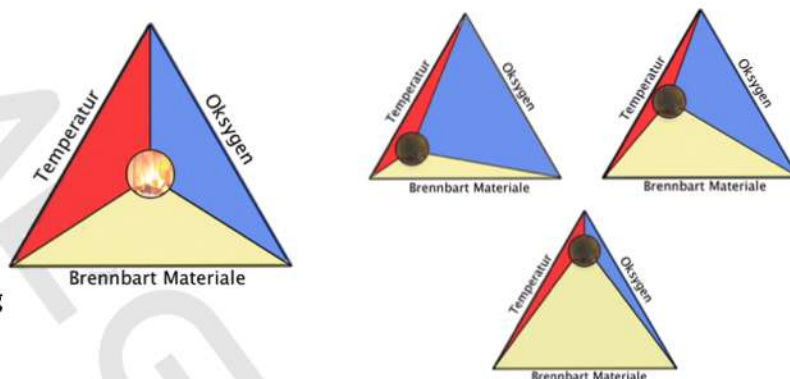
Fyringsveiledning

Innledning

Fungerer ikke ovnen/peisen som den skal? Det kan være mange årsaker til dette, men visste du at det meget sjeldent er ildstedet i seg selv det er noe galt med? Det er fort gjort å skyldte på ildstedet når det ryker og soter ut i stuen og på glasset, men ildstedet er i praksis bare en indikator på at noe er galt. Selv om det brukes store ressurser på å produsere miljøvennlige ildsteder med høy virkningsgrad, så er selve forbrenningsprinsippet reeltvis enkelt.

For at det skal kunne oppstå et bål, må 3 hovedingredienser kombineres: Oksygen, Brennbart materiale, og Temperatur. Dersom ikke alle disse ingrediensene er tilstede, kan et bål aldri brenne. Blandingsforholdet mellom disse ingrediensene er avgjørende for hvor god forbrenningen er.

Hvis det ikke er tilstrekkelig mengde av en eller flere av ingrediensene, vil resultatet være sotproduksjon. Lite ved gir lav arbeidstemperatur, som kan gi dårlig forbrenning. Fuktig ved vil avgi vanndamp under forbrenningen og faktisk kjøle ned temperaturen i ildstedet og gi samme resultat. Dersom bålet ikke får tilført tilstrekkelig mengde med oksygen, vil dette også resultere i en dårlig forbrenning.

En god forbrenning avhenger derfor av riktig mengde av hver av ingrediensene. Dersom man har lite brennbart materiale (Ved), så vil det ikke kunne utvikle seg nok flammer til at temperaturen vil bli tilstrekkelig høy. En lav forbrenningstemperatur resulterer i at arbeidstemperaturen i ildstedet ikke er god nok til å kunne antenne gassene og partiklene i veden. Videre vil den relativt lave temperaturen i ildstedet ikke kunne gi nok varme til pipen, noe som er helt avgjørende for en god pipetrek.

Pipetrek:

Pipen er selve motoren i forbrenningssystemet. Den har ikke bare som oppgave å lede røyken ut av ildstedet og boligen, men den har også som hovedoppgave å sørge for at det kommer nok oksygen til forbrenningen. Dette er mulig da varmen i pipen skaper en oppdrift og sender røyk og varm luft opp og ut av pipen. I "dragsuget" av denne røyken og varmluften, blir ny luft trukket etter. Med andre ord. Pipen trekker luft fra boligen gjennom ildstedet og til forbrenningen, og videre ut gjennom pipen. Alt dette skjer pga en oppdrift i pipekanalen. En lang pipekanal vil gi en bedre trekk enn en kort pipe.

Trekker ikke ildstedet?

Nei, ildstedet er dødt og er helt avhengig av en god "motor" for å fungere slik den er tiltenkt å gjøre. Forvirringen stammer nok av fra de gamle beskjedene som er gitt av feiere og fagpersoner i alle år -"Du må fyre med god trekk for å unngå sotproduksjon" for så å justere opp lufttilførsels-ventilene/lukene på ovnen. Dette har nok ledet folk til å tro at det er ildstedet som trekker, men i realiteten har man ved å justere ventilene egenlig åpnet for at pipen klarer å trekke mer luft inn til ildstedet .

I denne veiledningen skal vi gjennomgå steg for steg hvordan du skal tenne opp i et rentbrennende ildsted, slik at du sikrer en god pipetrek og god forbrenningstemperatur. Vi kan røpe allerede nå at oppfyringsteknikken på et rentbrennende ildsted er snudd helt på hodet i forhold til hva du kanskje er vant med fra tidligere. Bokstavelig talt.

NB: Produsentens egen brukerveiledning er førende for hvordan produktet skal brukes. Vår fyringsveiledning er generell, og ment som et hjelpemiddel. Se alltid produsentens brukerveiledning før du følger denne.

Oppfyring

Til oppfyring er det viktig at veden er kløyvd i mindre kubber. Dette er nødvendig for å få en god oppbygging av temperatur i brennkammeret. Kløyvd ved brenner også raskere opp, og danner raskere glør i bunnen på ildstedet. En kubbe på ca 10-15cm i diameter bør derfor deles på langs i fire biter. De oppdelte kubbene vil dermed være cirka 5-6cm på sitt tykkeste. Dette er fin størrelse å fyre opp med. Mindre kubber kan også brukes, men spar noen til å legge på toppen til slutt.

Begynn å stable veden liggende og lagvis (gjerne 2 kubber i hvert lag). I smale ovner, kan det være lurt å legge de første kubbene i en V-fasong, for å kunne skape et godt fundament for de neste lagene med ved. Prøv å stable på en slik måte at du får mest mulig luft mellom kubbene i hvert lag.

Her har vi 3 lag med ved, og kommet ca halvveis i stablingen, mange som opplever problemer med ildstedet sitt gjør feilen med å avslutte ilegget allerede nå. Det er vanlig å undervurdere hvor mye ved man faktisk skal fyre opp med i nye ildsteder. Fortsett å legg veden lagvis HELT opp til hullene som er plassert bak i ryggen/bakre brennplate på ovnen. Noen ildsteder har disse hullene plassert i hvelvet/skråplaten øverst i ovnen. Stable i så fall veden helt opp til disse.

NB: Les alltid brukerveiledningen fra produsenten av ildstedet før du bruker ildstedet. Noen ildsteder er utstyrt med et eget "maks-merke" i ovnen som gir føringer på hvor høyt du kan stable veden.

Visste du at: Ved å kløyve en vedkubbe i 2, så vil du nesten fordoble totaloverflaten på samme mengde ved. Flammene vil dermed kunne ta tak og brenne på et større område av samme vedkubbe. Dette vil resultere i en høyere temperatur som er gunstig i oppfyringsfasen.

Fortsett å stable veden lagvis som tidligere, HELT opp til hullene i bakkant.

MERK: På toppen legger du på småved og flis, etterfulgt av et par oppfyringsbriketter. Ja, brikettene skal legges på toppen og ikke nødvendigvis i bunn av brennkammeret. Dette er såkalt "Top-Down-Oppfyring", som er en miljømessig måte å tenne opp i ovnen på.

Topp-Down-Oppfyring:

Som nevnt tidligere, så er oppfyringsteknikken på nye rentbrennende ildsteder bokstavelig talt snudd på hodet. Denne måten å fyre opp på sikrer at gassene som utvikler seg i brennkammeret når veden varmes opp, rekker å antenne før de forsvinner uforbrente ut av pipen. Ved å tenne opp fra toppen varmes det opp mindre ved, som igjen avgir mindre gasser, som videre rekker og antenne på tross av den dårlige pipetrekken i startfasen. Dette er fortsatt kun et tema de første ca 5-10 minuttene, og det avhenger av de lokale forholdene der du bor. Hvis ikke dette fungerer -legg allikevel oppfyringsbrikettene i bunn av brennkammeret. Dette vil sammenlignet med top-down-metoden forurense noe mer i startfasen, men det viktigste er å få opp temperaturen i brennkammeret slik at resten av forbrenningen vil være miljøvennlig og energieffektiv.

Når veden er ferdig stablet opp, og oppfyringsbrikettene er lagt på plass skal ventilen på ovnen stilles på full åpning. Noen ildsteder har 2 stk ventiler. Da er den ene en oppfyringsventil, og den andre en luftjusteringsventil. I dette tilfellet skal begge ventiler stilles på full åpning. Tenn på brikettene og sett døren i oppfyringsposisjon. Med andre ord skal ikke døren lukkes helt igjen, men stå litt på gløtt. Dette gjør det lettere for pipen å trekke luft inn gjennom ildstedet i startfasen..

MERK: Dersom ildstedet er installert i en TEK10-Bolig eller nyere (etter 2009), skal døren være lukket under hele oppfyringen. Da får ovnen luft gjennom et separat friskluftsør, og bør ikke være avhengig av luft fra rommet.

La veden ta skikkelig fyr, og ikke rør ildstedet før bålet har brent ned til glør. Denne "sengen" med glør, vil sørge for at du har en god grunntemperatur i ovnen/peisen, slik at forholdene for en god forbrenning er tilstede. Når det kun er glør igjen i brennkammeret, legg inn 2-3 større vedkubber og hold døren på gløtt noen sekunder slik at flammen tar tak i veden. Lukk deretter døren.

Dersom ildstedet ditt har 2 stk justeringsventiler, skal du stenge oppfyringsventien helt igjen nå. Er du usikker på hvilken ventil som er hva, se i brukerveiledningen som fulgte med ildstedet.

Når vedkubbene har tatt ordentlig fyr, kan luftjusteringsventilen nå stenges ned til ønsket nivå. Du vil se at forbrenningen roer seg, og at luften som blir tilføyd gjennom hullene i bakplaten eller hvelvet sørger for en god ettertenning av gassene som ikke er antent nederst i bålet. De lokale forholdene der du bor vil avgjøre hvor mye du kan strupe ned luftventilen. Dersom flammene nesten slukker, har du strupet ned for mye.

Hvordan kontrollere varmen i ovnen.

Varmeutviklingen i ovnen kan påvirkes ved å justere mengden ved i brennkammeret, og med justeringsventilen. Ikke forsøk å roe ned forbrenningen, ved å justere lufventilen drastisk ned mot minimum. Dette kan resultere i en dårlig forbrenning som gir dårlig fyringsøkonomi og unødvendig forurensning av miljøet. Dette vil også øke sotproduksjonen på glasset og brennplatene i ovnen. Ettersom det under dårlig forbrenning dannes uforbrente gasser i brennkammeret, øker også faren for mindre eksplosjoner dersom konsentrasjonen av gassene blir høye, og innblandingen av oksygen blir tilstrekkelig.

Justeringsventilen skal kun stå i helt åpen posisjon under oppfyringsfasen. Dersom ventilen ikke justeres ned etter oppfyring, vil ovnen kunne bli overopphetet og ta skade. Sørg også for at døren til enhver tid er lukket i forbrenningsfasen.

VÅRT VEDTIPS:

Tørr ved fra løvtrær anbefales gjerne av ildstedsprodusenter til bruk i peiser og ovner. Ved fra bartrær kan inneholde kvae/harpiks som kan gi unødvendig sotproduksjon på glasset. Bruk derfor ideelt sett vedtyper fra Bjørk, Ask, Eik, Bøk osv for best forbrenning.

MERK: Enkelte vedtyper gir mer varmegevinst enn andre. Se www.enova.no for oversikt over de forskjellige vedtypene.

